



“โรคไอกรนในเด็ก อาการคล้ายโรคหัดธรรมดา แต่อันตรายถึงตาย”

“โรคไอกรน” (Pertussis) เป็นโรคที่เกิดขึ้นได้กับทุกวัย แต่จะรุนแรงมากในวัยเด็กโดยเฉพาะในช่วงขวบปีแรก ส่วนใหญ่อาการจะคล้ายกับโรคไข้หวัดทั่วไป ทำให้พ่อแม่อาจไม่ทันได้ระวังภัยของโรคดังกล่าว การเกิดไอกรนในวัยเด็กมักเกิดจากการได้รับวัคซีนป้องกันที่ยังไม่ครบหรือบางรายอาจยังไม่เคยได้รับวัคซีน ทำให้เด็กยังขาดภูมิคุ้มกันในการป้องกันโรค

สถานการณ์โรคไอกรน

จากระบบรายงานการเฝ้าระวังโรค 506 กองระบาดวิทยา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม–26 พฤศจิกายน 2566 พบผู้ป่วย 121 ราย จาก 9 จังหวัด คิดเป็นอัตราป่วย 0.18 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 2 ราย อายุ 18 วัน และอายุ 1 เดือน อัตราป่วยตายร้อยละ 1.65 อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1 : 0.86 กลุ่มอายุที่พบมากที่สุด 3 อันดับ คือ 0–4 ปี ร้อยละ 55.37 รองลงมา คือ 10–14 ปี (ร้อยละ 12.40) และ 15–24 ปี (8.26) ตามลำดับ ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคใต้พบผู้ป่วย 110 ราย (ร้อยละ 90.91) ภาคกลาง 8 ราย (6.61) และภาคเหนือ 3 ราย (2.48) ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังไม่มีรายงานการพบผู้ป่วย

อาการ

อาการแรกเริ่มจะคล้ายกับโรคไข้หวัด คือ มีน้ำมูกเล็กน้อย ไอเล็กน้อย มีไข้ต่ำ ๆ สิ่งที่แตกต่างกันกับโรคไข้หวัด คือ น้ำมูกจะไม่เยอะ แต่อาการไอจะมากขึ้นเรื่อย ๆ หลังจากนั้นจะเริ่มไอมากขึ้น ไอเป็นชุด ไอจนอาเจียน ไอติดต่อกันจนไม่สามารถควบคุมการหายใจได้ และผู้ป่วยบางรายอาจมีอาการตัวเขียว โดยเฉพาะในเด็กเล็กอายุน้อยกว่า 3 ขวบ มีความเสี่ยงที่จะเกิดภาวะแทรกซ้อนได้ เช่น ไอหนักจนตัวเขียว หรือไอจนหยุดหายใจ ทำให้สมองขาดออกซิเจน และอาจเสียชีวิตได้ ส่วนอาการชักพบได้แต่ไม่บ่อยนัก

การควบคุมการระบาดและการป้องกันโรคไอกรน

หากผู้ป่วยอาการเข้าได้กับโรคไอกรน โดยเฉพาะในเด็กเล็ก ควรรีบไปพบแพทย์ เพื่อตรวจทางห้องปฏิบัติการและรับการรักษา ซึ่งสามารถรักษาได้ด้วยการกินยาปฏิชีวนะที่เหมาะสมภายใต้คำแนะนำของแพทย์ ส่วนผู้สัมผัสใกล้ชิดทุกคนควรได้รับยาปฏิชีวนะ (post-exposure prophylaxis) เพื่อป้องกันการเกิดโรคและควบคุมการระบาด และควรเน้นเรื่องการกินยาให้ครบ

การรับวัคซีน เป็นการป้องกันป้องกันโรคที่ดีที่สุดและเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันในระยะยาว ส่วนใหญ่เป็นวัคซีนแบบรวม โรคคอตีบ ไอกรน บาดทะยัก การฉีดวัคซีนจะฉีด 5 ครั้ง ใน 6 ขวบปีแรก โดยเข็มแรกจะให้ตอนอายุ 2 เดือน เข็มที่สองให้ตอนอายุ 4 เดือน เข็มที่สามให้ตอนอายุ 6 เดือน เข็มที่สี่ให้ตอนอายุ 1 ปี 6 เดือน และเข็มที่ห้าให้ตอนอายุ 4–6 ปี อาการข้างเคียงที่สามารถพบได้หลังฉีดวัคซีนชนิดนี้ คือ ไข้สูง ร้องกวน มักเกิดในช่วง 48 ชั่วโมงหลังฉีดวัคซีน แต่อาการไม่รุนแรง หากเริ่มมีอาการใช้สามารถให้ยาป้องกันไข้ได้ อาการไข้สามารถหายเองได้ภายใน 1–2 วัน



กองระบาดวิทยา Division of Epidemiology

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

Department of Disease Control, Ministry of Public Health

กลุ่มเสี่ยงควรได้รับวัคซีน

หญิงตั้งครรภ์ คือ กลุ่มเสี่ยงที่ควรได้รับวัคซีน วัคซีนที่รับจะเป็นชนิดไรโซเซลล์ (aP) ซึ่งมีความปลอดภัย ต่อแม่และเด็กในครรภ์ โดยจะฉีดวัคซีน 1 เข็มในอายุครรภ์ 20-32 สัปดาห์ สามารถฉีดได้ในทุกการตั้งครรภ์ เพื่อป้องกันการเกิดโรคให้กับเด็กที่เพิ่งคลอด อาการข้างเคียงที่สามารถพบได้หลังจากรับวัคซีน คือ ปวด บวม แดง บริเวณที่ฉีด ซึ่งอาการข้างเคียงเหล่านี้สามารถหายเองได้

เรียบเรียงโดย : นางสาวณิชากุล พิสิฐพยัคฆ์ นายแพทย์ชำนาญการ กองระบาดวิทยา
นายฤทธิชัย ใจผ่อง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ กองระบาดวิทยา
และกองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค